

den stedfundne Debat. Det Spørgsmaal, der først blev reist imellem den ærede Rigsdagsmand for Vejle Amts 2den Valgkreds (Berg) og for Aalborg Amts 1ste Valgkreds (Zahle), havde jo Karakteren af en indre Familietvist, og med Hensyn til en saadan er der et bekendt Ordsprog, som siger, at man skal tage sig vel iagt for at blande sig ind i en saadan. Jeg er nu heller ikke fristet til at gjøre det og behøver ikke, at gjøre det, thi min Opfattelse ligger saa klart og bestemt for, at der slet ingen Tvivl i den Henseende kan reises; forsaavidt har jeg et overordentlig heldigt Standpunkt. Min Opfattelse af dette Forhold ligger tilstrækkelig klart i selve Forelæggelsen af Lovforslaget om Besættelsen af Præstekald, som det kom fra min Side ifjor; men min Anskuelse er jo desuden tilstrækkelig tydelig udtalt ved andre Leiligheder og har ogsaa gjort sig gjældende ved Fremlæggelsen af andre Lovforslag, og jeg kan vel dertil føie, at jeg tror, at min Anskuelse i det Hele angaaende Hovedgjenstanden for disse Forhandlinger mellem de forskjellige Medlemmer har ligget meget tydelig for Dagen ved Udtalelser fra min Side mod Slutningen af Kirkekommissionens Forhandlinger. Man kan neppe have nogen Tvivl om, hvilken Vej jeg, under Forudsætning af at jeg bliver paa min nuværende Plads, agter at gaa med Hensyn til den hele Udsvikling og Reform af vore kirkelige Forhold, som jeg erkjender og længe har erkjendt, at der er Trang til, og jeg tror at kunne tilføie, at min hele Betsomhed igjennem en temmelig lang Række af Aar som Kirkeminister ogsaa har været af den Betsomhed, at jeg med nogenlunde Sikkerhed tør gaa ud fra, at man omtrent veed, i hvilken Aand denne Reform fra min Side vil blive udført, man være nu tilfreds dermed eller ikke. Forsaavidt er min Stilling overordentlig heldig. Naar nu den ærede Rigsdagsmand, som har indbragt dette Lovforslag, eller som førte Ordet for Forslagsstillerne, først anstillede nogle mere almindelige Betragtninger om Friheden og dens Brug, om den Maade, hvorpaa man i det Hele gif frem, navnlig her og ganske fortrinlig fra Ministeriets Side, saa bære disse Uttringer — det ærede Medlem tilgive mig, at jeg bruger dette

Udtryk — idetmindste, efter min Mening i høj Grad Præget af Ungdommelighed, af en ungdommelig Tillid og Tro til Menneskene og Menneskeheden, som maasse vi Eldre kunde beklage ikke længere at have i samme Grad, men som dog synes selv hos de Yngre at være rokket noget ved, hvad de se og have set foregaa for deres Dine. Den ærede Rigsdagsmand mente nemlig, at Ulykken var denne, at man her, og da navnlig Regeringen, naar den vilde gjøre Noget for den kirkelige Frihed eller for Friheden i det Hele, ikke turde vove — det var det Udtryk, han brugte — at gjøre Skridtet fuldt ud, og han mente, at naar man blot vilde gjøre dette i trygt Haab om, at der, hvor Friheden blev givet, vilde den ogsaa blive rigtig benyttet, saa var der Intet i veien. Sa, i denne Henseende kan ganske vist Driftigheden være større eller mindre, det kommer jo meget an paa, i hvilken Grad man ser Faren. Den, der ikke ser Faren, har lettere ved at være driftig end den, der ser den. Den, paa hvem Ansvarer kommer til at hvile med forøget Styrke, er mere tilbøielig til ogsaa at vete Faren og behøver derfor ikke at være en Rujon, han kan være fuldt saa driftig som den, der med den fuldeste Driftighed vil gaa Skridtet helt ud. Naar man imidlertid vil se hen — og det forekommer mig, at der netop i vor Tid kunde være Grund til at fremhæve dette — ikke blot til, hvad vi have for vore Dine, hvad vi se, at der foregaa omkring os, men ogsaa til, hvad vi have for vore Dren, hvad der foregaa her i Salen, saa vil jeg spørge, om egentlig dette, at gjøre Skridtet fuldt ud — her maa jeg atter bede den ærede Rigsdagsmand om Tilgivelse for det Udtryk, jeg bruger — er Stort mere end en Trase, som egentlig ikke betyder Noget. Hvad vil det sige saaledes at gjøre et Skridt fuldt ud paa Frihedens Vej? Se vi ikke, for nu at blive ved de store Forhold, at der har været mange Mennesker, f. Ex. i Frankrig, som troede at have gjort dette Frihedsskridt fuldt ud og at være i Ordets mest egte Forstand yderste Benskne, men som pludselig opdagede, at de bleve betragtede som yderste Høvre, idet det viste sig, at der bagved det, som de mente var at gjøre Skridtet fuldt ud,